

Джерела та література:

1. Алиев Г.З. Турция в период правления младотурков (1908-1918) / Г.З.Алиев. – М., 1972. – 387 с.
2. Мурхед А. Борьба за Дарданеллы. Решающее сражение между Турцией и Антантой / пер. с англ. А.С.Цыпленкова. – М., 2004. – 383 с.
3. American accounts documenting the destruction of Smyrna by the Kemalist Turkish forces: September 1922 / edited by Constantine G. Hatzidimitriou. – New York, 2005. – 181 p.
4. Пророченко Н.О. Історія, географія, культура Туреччини / Н.О. Пророченко. – К., 2005. – 210 с.
5. Ушаков А. Феномен Ататюрка. Турецкий правитель, творец и диктатор / А. Ушаков. – М., 2002. – 383 с.
6. Иванов И.С. Очерки истории Министерства иностранных дел России. 1802-2002: В 3 т. / И.С. Иванов. – М., 2002. – Т.2. – 624 с.
7. Мищенко О.П. Туреччина. Від імперії до республіки (1914-1945). / О.П. Мищенко. – Херсон, 2000. – 189 с.
8. Докл. про це див.: Пасічник Д.С. Безпритульні «порушники спокою» (хроніка боротьби курдського народу за національно-державне самовизначення) / Д.С. Пасічник // Українська орієнталістика: Збірник наукових праць викладачів та студентів Інституту східних мов Київського національного лінгвістичного університету / Гол. ред. І.В.Срібняк. – К., 2006. – Вип.1. – С.206-212.
9. Міщенко О.П. Запровадження в Туреччині реформ, які забезпечили світську основу нової турецької держави / О.П. Міщенко // Держава і право. – К., 2000. – Вип.8. – С.445-451.

Викторія Липач, Ігорь Срібняк

**ГОСУДАРСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ ТУРЦИИ
ПОСЛЕ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ (1918-1924 гг.)**

В данной статье проанализированы процессы государственной-политической модернизации Османской империи после первой мировой войны, которые происходили на фоне обострения внутривнутриполитической ситуации в стране и сопровождались падением правительства младотурков и постепенной ликвидацией султаната. Рассмотрены некоторые аспекты деятельности Анкарского правительства, которому удалось консолидировать национальные элиты страны. Прослежены основные этапы общественно-политического становления Турции в первые послевоенные годы, описаны реформы, которые определили ее дальнейшее развитие.

Ключевые слова: Османская империя, международная конференция, Мустафа Кемаль, Великое национальное собрание Турции, правительство, модернизация.

Viktoria Lipach, Ihor Sribnjak

**STATE AND POLITICAL MODERNIZATION OF TURKEY
AFTER WORLD WAR I (1918-1924)**

This article analyzes the processes of State-political modernization of the Ottoman Empire after World War I, which took place amid the worsening political situation in the country and were accompanied by the fall of the Government Young Turks and the gradual elimination of the Sultanate. Describes some aspects of the Ankara Government, which managed to consolidate the national elites of the country. It traces the main stages of the social and political development in Turkey in the first postwar years, outlines the reforms that have defined her further progress.

Keywords: Ottoman Empire, International Conference, Mustafa Kemal, the great National Assembly of Turkey, Government, modernization.

УДК 94(47+57):084.3-084.6“1921/1929”

Ігор Дубчак

**ЦАРСЬКІ СПЕЦІАЛІСТИ В РАДЯНСЬКІЙ КАДРОВІЙ ПОЛІТИЦІ ПІД ЧАС НОВОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921-1929 рр.).**

У статті розглядається кадрова політика радянського керівництва відносно царських спеціалістів. Аналізується роль уряду по відношенню до спеціалістів, їх положення в системі

управління державою та підприємствами на протязі нової економічної політики.

Ключові слова: *Радянський Союз, кадрова політика, нова економічна політика, царські спеціалісти.*

Після Жовтневої революції в радянському державному апараті залишилася велика частина царських спеціалістів і чиновників. Роботи В.З. Дробижева і М.П. Ірошнікова кінця 60 - початку 70-х рр., як справедливо підкреслює В.А. Шишкін: «... дають вражаючу картину реальних підсумків «зламу» старої державної машини, при якій багато нових відомств і комісаріатів «запозичили» з неї переважну більшість дореволюційних фахівців і чиновників» [21, с.60]. Наприклад, М.П. Ірошніков на підставі 24,5 тис. анкет переписом, проведеним серед співробітників найважливіших комісаріатів, Вищої ради народного господарства, Всеросійського центрального виконавчого комітету та інших центральних органів державного управління встановив, що чиновники колишніх міністерств, старих губернських установ, приватних і громадських організацій та підприємств складають у більшості комісаріатів понад половини радянських службовців, а серед господарських відомств - від 70 до 100% [8, с.415]. Однак, в цілому всі наукові висновки зводяться до того, що в кінці 1920-х рр. частка дореволюційних фахівців в радянських установах знизилася, незважаючи на те, що перша половина десятиліття після закінчення громадянської війни була досить мирним і стабільним періодом. З цим положенням погоджується більшість дослідників історії Радянського Союзу, такі як Н.С. Сімонов [17], Е.Г. Гімпельсон [4], С.В. Кульчицький [10], Б.А. Вікторов [3]. Проте конкретного аналізу зазначеної тенденції вони не надавали.

Один із важливих чинників співпраці царських спеціалістів із більшовиками стала політика офіційної влади, незважаючи на її непослідовність і суперечливість. З одного боку, протягом усього періоду уряд приймав численні декрети, спрямовані на повернення і залучення знову в державні органи фахівців окремих галузей, встановлюючи для них поліпшені умови праці, побуту, соціального забезпечення. На початку 1923 р. постанова Народного Комісаріату праці дозволила приймати працівників вищої кваліфікації в обхід бірж праці [9, с.845]. Постанова Ради праці та оборони, прийнята в кінці 1923 р., скасовувала обмеження заробітної плати фахівців, вводило персональні оклади та особливі винагороди [2, с.28]. В Білорусії найбільший фонд для виплати персональних окладів отримала планова комісія, з її 7 службовців 4 щомісяця отримували 100 карбованців доплати, загальна сума їхнього заробітку становила від 172 до 180 карбованців. В результаті їх доходи перевищували ставку вищого 17 розряду єдиної тарифної сітки, встановлену для Білорусії в 138 карбованців і розмір партмаксимуму, що розповсюджувався на членів РКП(б) [13, л. 25]. Зокрема, середня заробітна плата робітника у промисловості у 1923 р. складала 50 карбованців [19, с. 371].

Однак, персональні оклади отримала незначна частина службовців державного апарату, набагато вище оплачувалась кваліфікована праця в приватному секторі і багатьох державних господарських структурах, які перейшли на госпрозрахунок. За висновками наркомату фінансів різниця в оплаті праці між державними службовцями та працівниками трестів, синдикатів, кооперативних організацій, що виконували приблизно однакові обов'язки, становила 300-400% [23, с.57]. Крім матеріальних обставин, робота в державному апараті була для «колишніх» небажаною і незручною справою ще й з ідеологічних причин. Кадровий склад радянських установ перебував під пильною увагою комітетів Російської Комуністичної партії (більшовиків), ними цікавилася Державне політичне управління. В архівах збереглися численні анкети, заповнені працівниками державних органів, у яких містилися пункти про дореволюційний етап життя, заняттях в період від лютого-жовтня 1917 р. до весни 1918 р., під час громадянської війни, про місце проживання і заняття батьків, а в анкеті зразка 1921 р. навіть було запитання «До якого виду літератури проявляє найбільший інтерес?» [23, с.57]. Про ефективність подібної облікової практики свідчать різні зведені списки, складені на основі первинних матеріалів, наприклад, про колишніх білих офіцерів, про членів меншовицької і есерівської партії, про колишніх службовців поліції і жандармерії, тощо. Наприклад на XII з'їзді «Комісія Куйбишева» представила докладний звіт на основі обстеження персонального складу 293 трестів з точки зору партійності та соціальної приналежності їхніх керівників. Зокрема, в ньому зазначалося про соціальний стан членів правління: робочі – 203 (23 %); службовців – 183 (21 %); селян – 209 (24 %); інші – 280 (32 %) [1, с.724].

Характерною рисою було те, що на найвищих відповідальних посадах знаходилися, як правило, робітники з солідним партійним стажем. А на оперативно-керівному рівні (середньому рівні управління), як і раніше, переважали дореволюційні спеці [22, с.12].

Лояльність в кадровому питанні на підприємствах спостерігалася щодо явних ворогів

радянської влади. На початку 1920-х рр. найбільше число колишніх білих офіцерів і офіцерів Колчаковської армії спостерігалось в земельних органах Сибіру. У серпні 1923 р. ЦК РКП(б) направив в губернські комітети директиву про зняття з обліку при військкоматах і ДПУ колишніх білих офіцерів, які прослужили 3 роки в радянських установах або 1,5 року в Червоній Армії [18, с.324]. Одночасно розпорядженням РНК, розісланим в місцеві виконавчі органи, заборонялося звільняти з політичних мотивів колишніх білих офіцерів. На думку уряду, залишившись без засобів існування, вони стали б підвищувати невдоволення радянською владою у суспільстві.

На місцях отримані вказівки щодо колишніх есерів, меншовиків і колишніх офіцерів швидше приймалися до відома. Керівники відомств обмежувалися продовженням збору матеріалу щодо цих осіб, не поспішали робити будь-які конкретні дії своїх підлеглих. Висунута теза підтверджується стабільним складом державних службовців у 1923-1924 рр.

Серйозній перевірці політичне минуле і нинішня благонадійність співробітників державного апарату була піддана в ході першої загальної чистки радянських установ, організованої в кінці 1924 р. за ініціативою Центрального Комітету РКП(б). Незважаючи на офіційне, широко пропаговане трактування даного заходу як покликано покращити кадровий склад установ, ліквідувати недоліки в їх роботі, соціальна спрямованість зачистки цілком очевидна. Постанова ЦК РКП(б) чітко вказувала, що з числа осіб, що перевіряються виключалися робочі з промисловості, комуністи і комсомольці [6, с.88]. В комісії по чистці входили, як правило, представники губернського чи повітового (в залежності від рангу установи) партійного комітету, відділу ДПУ, голова установи і голова його профспілкового комітету. Звільнення здійснювалося за трьома категоріями:

1) елементи чужі і не придатні для роботи в радянському апараті з політичних мотивів, звільнялися без права вступу знову;

2) особи, не придатні для роботи з ділових якостей або менш серйозним, ніж у першому випадку, політичних мотивів, звільнялися тимчасово або лишалися до ти пір, поки їм підшукували заміну;

3) цілком віддані партії і державі співробітники, але з низькою кваліфікацією, зазвичай не звільнялися, а переводилися на нижчі посади [11, с.89].

Таким чином, найбільш важливим критерієм при перевірці оголошувалася політична благонадійність, з якої якраз і мали проблеми дореволюційні фахівці. Навпаки, суто професійні якості повинні були враховуватися в останню чергу. Інструкція ЦК випадково або цілеспрямовано не вказувала чітких критеріїв для визначення кандидатів на звільнення і віднесення їх до однієї з трьох категорій. Цю роботу треба було провести на місцях. Наприклад, в 1924 р. в м. Одеса була проведена чистка управлінців на підприємствах в результаті якої було знято з посад 20 % особового складу [7, с.86]. Характерними були і офіційні формулювання. Так з «Пиштресту» технорук Н.Л. Красносільський, як «акціонер «Газогену» в минулому» та майстер Ц.С. Водовоз як «власник лісопильного заводу в минулому» [14, л.6]. Бухгалтера «Одеського хімсольтресту» Л.М. Алексеєва звільнили як вихідця з поміщицької родини, чужий елемент радянського суспільства [14, л.15].

В групу позбавлених виборчих прав, зазначених в Конституції 1918 р., потрапляла значна частина старої інтелігенції і службовців. Звинувачення у бюрократизмі могло бути пред'явлено стосовно будь-якого працівника. Також старі спеціалісти загалом у дореволюційний час або займали високе положення в суспільстві, або були власниками підприємств. У зв'язку з чим у їх минулому можна знайти невідповідності моральним нормам нового радянського громадянина [7, с.87]. Тому формальне застосування законодавства при наявності зібраного раніше значного компрометуючого матеріалу співробітників дозволяло комісіям звільнити величезне число службовців. Реально за підсумками чищення з усіх радянських установ було звільнено приблизно 24 % за 1924 р. [12, с. 257]. Проте деяка частина спочатку звільнених була відновлена на роботі в результаті розгляду поданих ними апеляцій, або під поруку членів установ, де вони працювали.

В ході проведення чистки рельєфно проявилася позиція щодо старих фахівців і керівників відомств, у яких вони працювали. Як правило, вони прагнули зберегти цінних працівників, ігнорували вимоги інструкцій і рекомендацій, прямо захищали своїх підлеглих. Під час чистки радянських установ управлінню Одеського губраднаргоспу було пораджено зняти С.Я. Гросмана з посади інженера, через те що той не мав диплома за спеціальністю. Однак адміністрація установи вказала, що його як спеціаліста ніким замінити і комісія дала відстрочку на 2 місяці [20, л.2].

Другою важливою обставиною, що визначала реальний статус дореволюційних фахівців, було широка громадська думка і особливо відношення до них професійних колег. Громадська думка багато в чому формувалася за допомогою газет, що в умовах 20-х рр. були найбільш значимими

інформаційними і пропагандистськими джерелами. В основному центральна періодика і місцеві видання засуджували факти так званого «спецеїдства» і «комчванства», писали про необхідність і корисність для соціалістичної держави праці старих фахівців. Наприклад, в газеті «Правда» № 55 від 9 травня 1922 рр. описувала випадок самогубства дореволюційного спеціаліста на заводі в Москві. У передсмертній записці свій вчинок він обґрунтовував тим, що не може витримати «травлю» з боку простих робітників. У зв'язку з чим автор статті наголошував на тому, що пролетарі не повинні знущатись над представниками інших соціальних прошарків [16, с.3].

Ворожий настрій до старих фахівців в значній мірі виходив від низів суспільства, від люмпенського прошарку, який заявляв претензії на соціальне лідерство, не поділяв політику, засновану на повазі до власників професійних знань і навичок. Так, в середині 1925 р. в газету «Правда» писав Я.М. Рудиков з села Салтиково Бобровської волості Старооскольського повіту Курської губернії: «Колишні управителі-специ, може від білих прийшли, так як до 1923 р. їх таких не видно було, а як ці специ правлять радгоспом! У нас є неписьменні жінки, вони можуть краще цих спеців користуватися землею» [5, с.276].

Впровадження індустріалізації в країні ознаменувалось розв'язуванням терору проти «буржуазних» фахівців в промисловості, які нібито перешкоджали розгортанню індустріалізації. Не можна погодитися з припущеннями Т.Ф. Ящук, яка зауважила, що перманентні репресії проти «саботажників» та «шкідників» стали не тільки джерелом поповнення таборів, але і справжнім «мотором» сталінської індустріалізації [23, с.59]. Скоріше проблеми впровадження та проведення індустріалізації стали приводом для зміщення з керівних місць старих спеціалістів та призначення нових, більш слухняних кадрів, які не будуть протестувати проти «ломки» суспільства.

Своєчасними для подібної політики стали судові процеси над царськими спеціалістами. У 1928-1929 рр. була проведена перевірка особового складу у військовій промисловості і в золото-платиновій промисловості на Уралі. У тому і іншому випадку йшлося про розкриття так званої «чисельної контрреволюційної організації» [3, с.152-155]. Продовження репресій проти «буржуазних» фахівців у після непівський час став процес «Промпартії», коли ворогами народу були оголошені представники старої технічної інтелігенції. У тому ж році були засуджені відомі вчені економісти О.В. Чаянов, Н.Д. Кондратов та інші, які були звинувачені у створенні контрреволюційної Трудової селянської партії, якої взагалі не існувало. Філії цієї партії були «виявлені» ОДПУ на місцях. На їх активну діяльність списувалися всі згубні наслідки сталінської колективізації. У цьому ж ряду - процес по справі «Союзного бюро ЦК РСДРП меншовиків», «про білогвардійському змові», «про шкідництво в системі «Трактороцентру», «про змову в сільському господарстві», «про шкідництво на електричних станціях СРСР», які йшли один за одним вже в 1930-х рр. аж до вбивства Кірова, коли розгорнувся новий за своїм цілям етап терору [15, с.8].

Репресії та чистки забезпечили можливість швидкої ротації кадрів. Місце репресованих «буржуазних» фахівців займали молоді висуванці, так званий молодняк – виконавці, які не сумнівалися у правильності направленості вектору розвитку радянської економіки та суспільства.

Статистичні дані щодо соціального походження працівників у державному апараті на місцях наприкінці 1920-х рр., говорять про те, що кількість службовців є значною. По статистичним даним Одеського Окрвиконкому станом на 1 липня 1928 р. кількість «службовців» сягала 34 особи із загальної кількості співробітників 48, тобто 70 %. Однак, в цьому ж документі вказується, що з 48 співробітників кількість канцелярських і технічних службовців 23 особи. Із них 21 особа указала свій соціальний стан «службовці», 91 % [20, л.2]. Тобто більшість спеціалістів займали технічні посади. І при цьому це вже кадри, які були швидко підготовлені новою Радянською владою за допомогою Рабінфаків, вузів, втузів [11, л.5].

Таким чином можна зробити висновок, що основним принципом кадрової політики уряду Радянського Союзу по відношенню до царських спеціалістів було їхнє соціальне походження в минулому. Справа в тому, що основоположним постулатом державної влади була масова організація саме тих класів, які були пригнічені царським режимом (робітників, селянська біднота). Радянська влада була націлена на зближення трудящих мас з апаратом управління. В зв'язку з чим дореволюційні спеціалісти сприймалися як ідеологічні вороги радянського суспільства. Це був основоположний фактор, який був визначальним у долі старих спеціалістів. Однак, треба зазначити, що в 1920-х рр. Радянський уряд проводив досить гнучку кадрову політику по відношенню к старим спеціалістам, їх залучали до ланок управління держави та підприємств. Та все ж поступово їх почали зміщувати з керівних посад. В першій половині 1920-х рр. це відбувалось більш в м'якій формі, за рахунок чисток апаратів управління держави та підприємств, коли старих спеціалістів звільняли з

посади. Під час згортання непу, наприкінці 1920-х рр. цей процес набув більш жорсткого виду, коли проти царських спеціалістів порушували карні справи по обвинувачувані у «саботажництві» та «зриву роботи підприємства». Відтепер вони могли не просто втратити роботу, а й бути ув'язненими або навіть засуджені до вищої міри покарання – смерті. Це було початком процесу репресій, які розгорнулися по всій країні уже в 1930-х рр. проти тих, хто був невдоволений правлячою верхівкою.

Джерела та література:

1. XII съезд РКП(б) [Текст]: Стенографический отчет / М.: Политиздат, 1968. - 904 с.
2. Бродкина Л.И. Государственное регулирование трудовых отношений в годы нэпа: формирование системы мотивации труда в промышленности [Текст] / Л.И. Бродкина, Е.И. Сафонова // Экономическая история. – М., 2000. – № 5. – С. 23-46.
3. Викторов Б.А. Без грифа «Секретно»: Записки военного прокурора [Текст] / Борис Викторов. - М.: Юридическая литература, 1990. – 336 с.
4. Гимпельсон Е.Г. Политическая система и НЭП: неадекватность реформ [Текст] / Ефим Гилевич Гимпельсон//Отечественная история. - М., 1993. - №3. - С. 15-23.
5. Голос народа. Письма и отклики рядовых советских граждан о событиях 1918-1932 гг. [Текст] сб. док. и материалов / Отв. ред.: А. К. Соколов; сост.: С. В. Журавлев и др. – М.: РОССПЭН, 1997. – 326 с.
6. Горестов М.А. Деятельность органов КК-РКИ Сибири по совершенствованию государственного аппарата в 1923-1925 гг. [Текст] // Сибирь и Дальний Восток в период восстановления народного хозяйства. Томск, 1972. Вып. 6. – С. 69-106
7. Дубчак И.В. Кадровая чистка в советских учреждениях в период новой экономической политики (на материалах г. Одесса) / Игорь Валериевич Дубчак // Суспільно-політичний та соціокультурний розвиток Південного регіону України: історичні традиції і сучасні тенденції : матеріали наук.-практ. конф. 3 квіт. 2014 р. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. – с. 80-84.
8. Ирошников М.П. Председатель Совета Народных Комиссаров Вл. Ульянов (Ленин): Очерки государственной деятельности в 1917-1918 гг. [Текст] / Михаил Павлович Ирошников. – Л.: «Наука», 1974. – 448 с.
9. КПСС в резолюциях решениях съездов, конференций и пленумов ЦК 1898–1986 гг. [Текст] : сб. док. и материалов в 2-х томах / Институт Маркса–Энгельса–Ленина–Сталина. – М.: Государственное издательство политической литературы, 1953. – Т. 2. – 1204 с.
10. Кульчицкий С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928) / Станіслав Владиславович Кульчицкий. - Київ: «Основи», 1996. - 397 с.
11. Об организации обучения руководящих кадров на местах. [Текст] // Державний архів Одеської області, Ф. Р-969 Одесский окружной исполнительный комитет совета рабочих, крестьянских и красноармейских депутатов. 1923-1930 гг. Оп. 5. Дело № 135. - 12 л. (1-12)
12. Павлова И.В. Механизм сталинской власти: становление и функционирование. 1917-1941. [Текст] // Ирина Владимировна Павлова. - Новосибирск: Издательство СО РАН, 2001. - 460 с.
13. Положение об установлении тарифной сетки оплаты труда в БССР [Текст] // Національний архів Республіки Білорусь, Ф. 7 Совет народных комиссаров (СНК) БССР. Постановления ЦИК и СНК СССР и БССР. 1927-1928 гг. Оп. 1. Дело № 418. – 97 л.
14. Протокол № 18. Заседание губернской комиссии по чистке Совучреждений, предприятий и организаций [Текст] // Державний архів Одеської області, Ф. Р-1148 Одесский губернский совет профессиональных союзов. 1923-1930 гг. Оп. 1. Дело № 8. - 20 л.
15. Реабилитация: Политические процессы 30–50х годов [Текст] /Серия: Библиотека журнала «Известия КПСС». - М.: Издательство политической литературы, 1991. – 464 с.
16. РКП(б) и специалисты // Правда – орган ЦК ВКП (б). – М., 9 марта 1922 г. – С. 3.
17. Симонов Н.С. Термидор, Брюмер или Фрюктидор?: Эволюция сталинского режима власти: прогнозы и реальностью [Текст] / Николай Сергеевич Симонов // Отечественная история. - М., 1993. - №4. - С. 28-37.
18. Совершенно Секретно. Лубянка – Сталину о положении в стране (1922-1934 гг.) [Электронный ресурс] : сб. док. и материалов / Редакционный Совет: А.Н. Сахаров, Г.Н. Севостьянов, В.С. Христофоров, В.К. Виноградов, Т. Вихвайнен, М. Кивинен, А. Гэтти, Л. Виола, Л.П. Колодникова. – М.: Институт Российской истории РАН, 2002 Режим доступа: <http://istmat.info/node/22548>
19. Справочник партийного работника [Текст] / Государственное издательство. – М.-Л., 1930.

– Вып. 7, ч. 1. – 384 с.

20. Статистичний звіт про склад апарату Одеського окрвиконкому на 1 липня 1928 року [Текст] // Державний архів Одеської області, Ф. Р-969 Одесский окружной исполнительный комитет совета рабочих, крестьянских и красноармейских депутатов. 1923-1930 гг. Оп. 1. Дело № 753. – 6 л.

21. Шишкин В.А. Власть. Политика. Экономика: Послереволюционная Россия. 1917-1928 гг. [Текст] / Валерий Александрович Шишкин. - СПб.: Дмитрий Буланин, 1997. – 399 с.

22. Юдин А. В. Кадровая работа Нижегородской губернской партийной организации в 1921-1926 годах. [Текст] : дис. ... канд. ист. наук : 07.00.02 / А.В. Юдин. – Нижний Новгород, 2012. – 26 с.

23. Ящук Т.Ф. Политика в отношении к старым специалистам в первой половине 1920-х гг. [Текст] / Татьяна Федоровна Ящук // Исторический ежегодник. – Омск: ОмГУ, 1997. – с. 54-60.

Игорь Дубчак

ЦАРСКИЕ СПЕЦИАЛИСТЫ В СОВЕТСКОЙ КАДРОВОЙ ПОЛИТИКЕ ПО ВРЕМЯ НОВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ (1921-1929 гг.).

В статье рассматривается кадровая политика советского руководства в отношении царских специалистов. Анализируется роль правительства по отношению к специалистам, их положение в системе управления государством и предприятиями в течение новой экономической политики.

Ключевые слова: Советский Союз, кадровая политика, новая экономическая политика, царские специалисты.

Igor Dubchak

ROYAL SPECIALISTS IN SOVIET PERSONNEL POLICY DURING THE NEW ECONOMIC POLICY (1921-1929).

The article deals with the personnel policy of the Soviet leadership with respect to royal experts. The role of government in relation to professionals, their position in the system of governance and businesses throughout the New Economic Policy.

Keywords: Soviet Union, personnel policies, new economic policy, royal experts.

УДК 94(564.3).04: 341.321: 355.357

Станіслав Ковальський

МИРОТВОРЧИСТЬ ООН НА КИПРИ: ПІДСУМКИ ТА УРОКИ 50-ТИ РІЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

У статті розглядається діяльність ООН по врегулюванню конфлікту на Кіпрі в другій половині ХХ ст. Аналізуються військові, політичні та гуманітарні аспекти миротворчої операції. Особлива увага приділяється історичному досвіду заходів ООН щодо вирішення кіпрського питання на різних етапах.

Ключові слова: ООН, миротворчість, кіпрський конфлікт, тактика та стратегія миротворчої операції.

В квітні 2014 р. відбувся 50-річний ювілей з моменту коли перші миротворчі контингенти ООН вирушили на Кіпр з метою реалізації мирного плану Генерального секретаря щодо врегулювання міжетнічного конфлікту на острові. За півсторіччя своєї кіпрської діяльності «блакитні шоломи» накопили важливий миротворчий досвід, розробили та впровадили на практиці військові, політико-правові та гуманітарні механізми вирішення конфлікту на різних його етапах інтенсивності. Цей досвід в різній мірі використовується в багатьох сучасних миротворчих операціях. Тому, вирішенню проблеми реформування ООН, аналізу її слабких та міцних сторін, може слугувати операція Збройних сил ООН по підтриманню миру на Кіпрі (далі – ЗСООНК).

В 1964 р., у зв'язку із загостренням міжетнічного конфлікту на Кіпрі, на засіданні Ради Безпеки було прийнято рішення відправити миротворців. Юридичну чинність операція отримали у спеціальній резолюції Ради Безпеки під номером 186. У документі відображались основні керівні принципи ЗСООНК. Головною метою позначалось "прикласти усі зусилля для запобігання поновлення зіткнень і, при необхідності, сприяти підтримці і відновленню закону і порядку і